

Det lykkedes ejeren af geværet at finde en original Westley Richards kuffert. Den er helt sikkert af samme alder som geværet og er lavet i egetræ med læderbeklædning. Men den vejer næsten dobbelt så meget som geværet.

Brugt Westley Richards Boxlock

120 år gammel og stadig på jagt

JAGT, Vildt & Våben tester en 120 år gammel side-by-side med alle de klassiske engelske dyder. Den dag i dag er den helt på toppen og i brug som gevær til jagt i Danmark.

Af Thorkild Ellerbæk

1891 var sandsynligvis et rigtig godt år for godsjeren og minejeren W.H.A. Wharton i Nordvestengland. Ihvertfald mente han, at tiden var inde til at bestille et nyt sæt parbøsser, inden efterårets fasanjagter i den kommende sæson.

Han valgte – som mange andre velhavere på den tid – at gå til Westley Richards & Co's afdeling i 170 New Bond Street i London for at få taget mål og vælge gravering m.m. Resultatet blev et sæt af Westley Richards' populære bokslåsgeværer med scroll-gravering i den karakteristiske elegante udførelse. Han valgte enkeltaftrækker samt klassiske 30 tommer Damascus-løb til sine nye

geværer, der fik numrene 14948 og 14949.

Nu kunne han så bare vente, til bøssemagerne, låsemagerne, skæftemageren og gravøren i Birmingham havde gjort de to geværer færdige. Den 20. juli 1892 rejste Wharton til Birmingham og hentede sine nye våben og lagde knap 200 guineas (ca. 2.000 danske kroner) på bordet. Men så var der også en kuffert i egetræ beklædt med læder med i købet.

Siden har gevæerne haft andre ejere. De blev ihvertfald solgt i 1946 fra Birmingham-afdelingen efter at være eftersat, og så blev de som mange andre parbøsser spredt. Nummer to (14949) fik også nye 28 tom-

mer løb i 1946. Og så er der ikke så meget dokumentarbar historie, ud over at nummer 14948 er endt i Danmark og den dag i dag bliver brugt på jagt, nøjagtig som den så ud i 1892.

For liebhavere er sådan et våbens historie væsentlig, og er det i den rigtig gode ende af den engelske skala, kan den nye ejer få bevis på oprindelsen og ægtheden ved hjælp af certifikater og kopier fra geværlisterne helt tilbage til starten af produktionen.

Når Wharton i de efterfølgende år skød fasaner med sine parbøsser, har han været en tilfreds mand. Det ved vi fra de mange positive udsagn, Westley Richards har fået i de 200 år,

Enhver ejer af en ægte Westley Richards kan få skriftligt bevis på geværets ægthed. Det samme gælder i øvrigt de fleste af de gamle engelske våbenmærker.

BRUGT WESTLEY RICHARDS

Dette er en lås fra firmaet som opfandt bokslåsen og revolutionerede produktionen af jagtgeværer. Graveringerne er typisk engelsk scrollmønster, og bagkanten på låsen er karakteristisk for Westley Richards med den bølgede kant.

de har produceret jagtgeværer. Lige fra engelske konger, Shahan af Persien, indiske fyrster og prinser til mere almindelige glade godsejere var faste kunder.

HUNDREDDVIS AF TIMER

Hvad er det så man får, når man investerer i sådan en gammel englænder? For nogle vil historien sikkert være ligegyldig, men for de fleste ejere i dag betyder det noget, og så er der en helt speciel fornemmelse ved at skyde med et gevær, hvor man ved, at der er lagt hundreder af timer i håndarbejdet fra udfiling af låsen, vridning af damascusløbene (en speciel teknik, hvor stålet varmes op og vrides, hvilket kan ses i et smukt brunligt mønster på løbene), graveringen og skæftearbejdet og ikke mindst tilpasning i alle led i produktionen.

Selv om dette gevær lige nu kan fejre 120-års-fødselsdag, er der ikke så meget som en millimeter slør, og når man lukker geværet, er det bare et uendeligt rent "klik".

Det er denne fornemmelse, der adskiller det ægte håndlavede fra selv de bedste CNC-producerede jagtgeværer i dag, og er man teknisk interesseret, er Westley Richards i forhold til en del af de andre store engelske best guns ekstra spændende. Det var jo i dette firma, at bøsseværkerne Anson og Deceley opfandt bokslåsen, og der er endvidere en anderledes, meget stabil ejektorkonstruktion. Også selve lukkenøglen er anderledes med en meget let og blød aktion. Og alt sammen noget, firmaet har patenter på.

Dette gevær har enkeltaftrækker, hvilket ikke var så almindeligt for 100 år siden. Det var London-firmaet Boss & Co, som opfandt enkeltaf-

Toplukkenøglen er kortere og mere buttet end de fleste, og samtidig kan man ane, at lukkenøglen ikke blot lukker op i en simpel vinkel, men også har en slidingudveksling under nøglen. Løbet afsluttes med en såkaldt dolls head-ekstension, der går ned i låsen og sikrer endnu mere stabilitet.

Graveringerne fortsætter hele vejen rundt, og bundpladen på låsen er mørk ligesom aftrækkerbøjlen. Her ses enkeltaftrækkeren og løbsvælgeren, som ligger ved siden af aftrækkeren.

trækkeren, men Westley Richards arbejdede videre og udviklede deres egen version. Det er en rent mekanisk funktion, som er uafhængig af rekyl-effekten. At den er stabil og sikker, vidner det faktum om, at mange white hunters brugte Westley Richards' dobbeltrifler med enkeltaftræk. De havde bestemt ikke brug for, at aftrækkeren svigtede, hvis en løve eller en elefant gik til angreb

Udsmykningen på bokslåsen er klassisk scroll-gravering med den bølgede bagkant, som er karakteristisk for Westley Richards. Den er afrundet uden at være round-action, og tilpasningen mellem træet i skæftet og låsen er perfekt. Overgangen

fra træ-til-metal er kun mærkbar i materialet.

Skæftet er ikke Grade I-træ, men alligevel smukt i årringerne og med en fornem overfladebehandling. Måske var den gode Wharton alligevel lidt tilbageholdende, når skæfte-træet skulle vælges og valgte så Grade II. Det er klassisk engelsk skæfte, slankt og måler i denne udgave (tilpasset den nuværende ejer) 37 centimeter fra aftrækker til kolbebagkant.

DAMASCUSLØB

Løbene er 30 tommer (76 cm) lange i Damascus-stål. Mange kender sikker denne ståltype fra gamle tyske og begiske geværer, hvor det var helt ▶

Skudbilledet på 25 meters afstand

Til højre (forreste) løb, som altså har en meget åben boring – improved cylinder, hvilket er tydeligt her. Det venstre løb har 1/4 boring. Patronen er Gamebore Vintage, kaliber 12, 65 mm med 28 gram hagl. Paphylster, pladelukning og paphaglskål samt fiberprop. Altså stort set 100 procent nedbrydelig.

► almindeligt. Det giver et anderledes udseende, og for ikke kyndige kan det faktisk se ud, som om de trænger til en brunering (altså hvis man går efter det moderne sorte look). Men løbene er velpassede og har en rigtig god godstykkelse, så det er ikke et gevær, der har været på engelsk klapjagt tre gange om ugen.

Men det ER et gammelt våben og med gamle piber. Det originale kammer er bibeholdt, så patronudvalget ikke er så stort, men de fleste producenter af bismuth- eller lignende skovpatroner fremstiller patroner, der kan bruges her (op til 67,5 mm).

Dette gevær er lidt atypisk for sin tid og for det, geværet er bygget til – nemlig fasanjagt. Boringerne er meget åbne. Forreste løb har en boring, der i dag vil svare til forbedret cylinder, mens det bageste løb svarer til 1/4. Normalt ville man dengang vælge noget tættere boringer – måske svarende til 3/4 og 1/1 med lange løb til de høje fasaner.

PERFEKT BALANCE

Det er et let gevær (godt tre kg) uden at være en regulær letvægter. I forhold til de lange løb virker det let i håndteringen, og det betyder, at man skal vænne sig til at svinge igennem. Men den manglende vægt forude tilgodeses på dette gevær af det lange løb, så man har en god fornemmelse for at svinge igennem med geværet. Og som altid hos engelske best guns er der en perfekt balance.

Geværet er testet både på lerduer og på praktisk jagt. Hvis man er vant til lidt kortere og måske samtidig lidt tungere geværer, bliver man overrasket over, hvor behageligt det er at bruge. Og ved praktisk jagt på fugle,

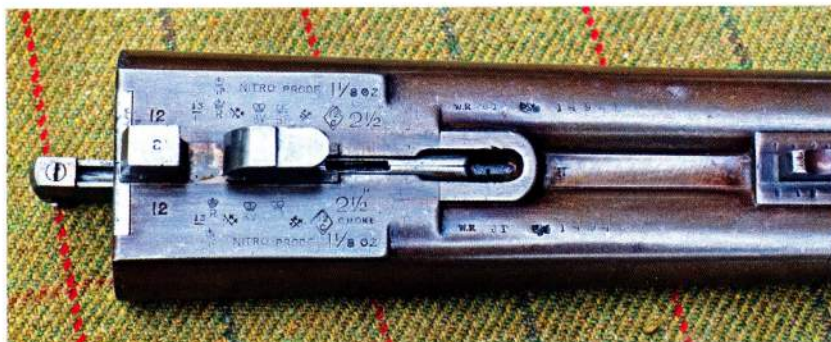
er 28 gram hagl i de korte hylstre tilstrækkeligt.

Ejer man sådan en ældre englænder, skal der tages hensyn. Den er ikke helt velegnet til en ugentlig tur på lerduebanen – trods alt. Og når man bruger stålhagl, er det vigtigt at rense løbene så hurtigt som muligt

efter brug. Så en del mere kærlig omsorg er nødvendig.

FINDES MAKKEREN?

Når man nu kender historien om denne nummer 14948, melder spørgsmålet sig: Hvor er 14949 egentlig henne i verden? Ja, den kan jo

Bundstykket under løbene på et engelsk gevær er nærmest et historisk opslagsværk. Naturligvis kaliberangivelse og kammerlængde, men derudover stempler fra The Proof House, som godkender våben. I dette tilfælde er der mærker fra både London og Birmingham, hvilket indikerer at geværet først er godkendt i London og senere gentestet i Birmingham.

Det er en dødssynd at proppe tungfladede og højtrykte moderne patroner i sådan et gammelt gevær. Der fås særlige stålpatroner med lavt gastryk, som uden problemer kan bruges, ligesom alle skovpatroner også kan bruges. Men udvalget er begrænset i forhold til moderne geværer.

Disse parbøsser fra Westley Richards er fra 2010, og det er tydeligvis ikke udseendet, der er ændret meget på i tidens løb.

være rustet op i en engelsk lade, men der er en mulighed for at efterlyse makkeren hos "matchedpairs.com", som er en engelsk "datingside" på nettet, hvor ejere af det ene gevær af et sæt parbøsser efterlyser makkeren. Det lykkes jævnligt at få et gammelt sæt parret igen efter måske 100 års adskillelse.

Typisk sker der det, at ejeren af det efterlyste våben reagerer, og så er

det jo spørgsmålet, hvem der er mest indstillet på at få parret komplet. Læs: hvem har pengene. Måske er det smartest af hensyn til familieøkonomien at lade sin egen gå til makkerens ejer. Men måske kommer den bare frem til en pris, der kan betales. Måske ...

Og det med prisen. En Westley Richards, som er 120 år gammel, står ikke på hylden hos mange våbenfor-

retninger i Danmark, men en rettesnor kan være prisniveauet på de engelske våbenauktioner, som er omkring 40.000 kr. og opefter – afhængig af alder, stand og meget mere. Og netop i disse år er Westley Richards blevet lidt af et modegevær i England og USA.

En ny Westley Richards koster omkring 400.000 kr. for geværet plus 35.000 kr. for kufferten.

Karakterbogen

Westley Richards & Co Boxlock, brugt

Pris: kan ikke angives (se teksten)
Testgeværet er i privat eje

(Karakterskala: 0-5 pletskud)

Konstruktion

Westley Richards-geværet er håndlavet fra ende til anden, og samtidig er navnet synonymt med patenter og forbedringer, som i dag 120 år efter er standard i bokslås-geværer. Så det er en konstruktionsmæssig topscorer.

Håndtering

Med sine kun tre kg er det et let gevær, men det opvejes af det lange løb, som giver en rigtig fin balance. Netop balancen er adelsmærket for håndbyggede engelske geværer, og ikke mange moderne geværer er i stand til at leve op til niveauet.

Finish

Ingen tvivl om, at 400-500 timers håndarbejde sætter præg på den endelige finish. Der er ikke noget at sætte fingeren på, og den kendsgerning, at graveringer, netskæringer og sammenføjninger stort set holder sig intakte og i orden efter 120 år, taler for sig selv. Der er naturligt slid hist og her på graveringer og netskæringer.

Value for money

Uanset om prisen er 40.000 eller 80.000 kr. for en brugt Westley Richards, får Liebhabereren noget for pengene. Det er historien og kvaliteten i geværet. Og så er det en god ide at købe brugt, når man tænker på nyprisen i dag ...

Konklusion

Der er ikke mange Westley Richards i Danmark, men tager man denne som eksempel på en brugt engelsk "best gun", er den opnåelig og samtidig i virkelig god stand. Men det er Liebhabereri, og mange vil overhovedet aldrig tænke på sådan et gevær.